

PROFESIONALNA UDRUŽENJA NOTARA

PROFESSIONAL ASSOCIATION OF PUBLIC NOTARY

Adnana Šabani, Pravni fakultet, Univerzitet u Travniku, BiH

SAŽETAK

Ideal svakog demokratski uređenog i na ljudskim pravima i slobodama zasnovanog društva je očuvanje i jačanje pravne sigurnosti, profesionalnosti, odgovornosti, te vladavina prava u svim sferama pravnog i društvenog života. Zbog toga je u pravnim sistemima velikog broja država uveden notarijat. Osnovna funkcija ove profesije je da pruži pravičnu i sigurnu zaštitu svim učesnicima pravnih poslova. Pored navedenog, uvođenjem notarijata vrši se rasterećenje sudova i upravnih organa tako što je dio poslova prenesen na notare. U cilju jačanja općeg interesa građana za pravilnim i efikasnim izvršavanjem poslova koji su joj povjereni kao i sa ciljem da se jača profesionalni položaj notara i kvalitetno izvršava njihova služba notari kao samostalni i nezavisni nosioci te službe se udružuju u profesionalna udruženja.

Ključne riječi: Notarska služba, profesionalna udruženja, notarska komora, civilno društvo, vladavina prava, tranzicijske zemlje

Key words: notary service, public notary, professional association, notary chambers, civil society, rule of law and transitional states

ABSTRACT

Ideal of every democratic, human rights governed and freedoms based society is to preserve and strengthen legal security, professionalism, accountability, and the rule of law in all spheres of social and legal life. Therefore, the legal systems of many states introduced the legal institution of public notary. The main role of this profession is to provide a fair and secure protection to all participants in legal transactions. In addition, the introduction of notaries reduces the caseload of the courts and administrative agencies by transferring some of their responsibilities upon public notaries. In order to enhance the general public interest in the proper and efficient performance of tasks entrusted to them, as well as to strengthen the position of a professional public notary and ensure an efficient and high quality execution of their role of independent and autonomous bearers of such services, the public notaries come together to form professional associations.

UVOD

Notarska služba se definiše kao javna služba koju obavljaju notari kao samostalni i nezavisni nosioci te službe. Isprave koje notar sačini na osnovu zakona u granicama svoje nadležnosti su notarske isprave. One imaju svojstvo javne isprave i važe kod svih organa vlasti, pravnih lica i institucija bez obzira od kojeg su notara izdate. Notarijat ima posebno veliki značaj za uspostavljanje pravne sigurnosti u zemljama u tranziciji, jer u središtu njegove djelatnosti stoje prava na nekretninama i pravo privrednih društava, a to su pravne oblasti koje su

posebno interesantne za strane investitore.⁷⁴ Veliki broj tranzicijskih zemalja je u sklopu reformi pravnog sistema prvi put uveo institut notara, tako da se ova oblast uvrštava u red strateških oblasti koje moraju biti reformisane u procesu tranzicije. Takav slučaj je sa Bosnom i Hercegovinom.

Ideja za uvođenje latinskog tipa notarijata u Bosni i Hercegovini javila se nakon Dejtonskog mirovnog sporazuma. Razlog tome su bila pozitivna iskustva u uvođenju ovog instituta u drugim tranzicijskim zemljama, poput Slovenije. Postavlja se pitanje zašto su tranzicijske zemlje uvele notarijat? Nekoliko je razloga za to:

1. težnja za kvalitetnijom pravnom uslugom,
2. povećana pravna sigurnost,
3. rasterećenje sudova na neposredan način (neki sudski poslovi preneseni su u nadležnost notara), te posredno u vidu prevencije pravnih sporova,
4. olakšanje položaja osiguranih povjerilaca jer notarske isprave mogu biti izvršni naslov.

Pored navedenog, u cilju proširenja Evropske unije Evropska komisija je za Bosnu i Hercegovinu, ali i druge države Jugoistočne Evrope, utvrdila i preporučila reformu pravosuđa u cilju provođenja vladavine prava. U tom smislu je utvrdila da treba poboljšati organizaciju i efikasnost pravosudnog sistema kroz uvođenje notarijata, čime bi se rasteretili sudovi i upravni organi.

Notarska služba u Bosni i Hercegovini je regulisana Zakon o notarima Federacije BiH,⁷⁵ Zakon o notarima Republike Srpske,⁷⁶ Zakon o notarima Brčko Distrikta

BiH⁷⁷ koji prihvataju latinski tip notarijata, a temelj tome je evropski Kodeks prava notarske profesije. Navedeni zakoni, odnosno njihove odredbe, se konkretizuju Pravilnikom o radu notara⁷⁸. Ne ulazeći u nadležnost notara, prava i obaveze, u radu ćemo se bazirati samo na profesionalna udruženja notara kako na nivou BiH, tako i na svjetskoj razini.

PROFESIONALNA UDRUŽENJA NOTARA

Profesionalna udruženja predstavljaju važan segment civilnog društva. Udruženja moraju biti istinski nezavisna, strukovna udruženja koja djeluju unutar jednog područja, ali imaju i razvijene profesionalne odnose s drugim sličnim udruženjima u regiji i međusobno su povezana s njima, kako bi mogli, u određenom trenutku, zajednički djelovati radi postizanja određenih ciljeva.⁷⁹ Organi profesionalnih udruženja su skupština i predsjedništvo kao najviši organi udruženja, a u zavisnosti od prirode udruženja mogu postojati i druga tijela kao što su sud časti i nadzorni organ.

NOTARSKE KOMORE

Notari se udružuju u notarske komore. U Bosni i Hercegovini postoji specifično ustavno uređenje i tri pravna područja u pogledu propisa o notarima, što je vidljivo kroz tri zakona koja regulišu ovu oblast.

Svi notari sa teritorije Federacije BiH su udruženi u Notarsku komoru Federacije BiH, dok su notari sa teritorije Republike Srpske udruženi u Notarsku komoru

⁷⁷ Službeni glasnik Brčko Distrikta 9/03, 17/2006

⁷⁸ Pravilnik o radu notara FBiH (Službene novine Federacije BiH, br. 61/02, 36/07), Pravilnik o radu notara u postupku sastavljanja i izdavanja notarskih isprava („Službeni glasnik Republike Srpske“, broj 43/11), Pravilnik o radu notara Brčko Distrikta BiH

⁷⁹ Vehabović, Faris 2009, «Uloga profesionalnih udruženja u oblasti pravosuđa», Jačanje uloge profesionalnih udruženja u oblasti pravosuđa u Bosni i Hercegovini – JUP BiH, Asocijacija za demokratske inicijative ADI, Sarajevo, str. 8.

⁷⁴ Šaula, Valerija 2006, Notarijat u Bosni i Hercegovini iz perspektive međunarodnog privatnog prava, Pravna misao – časopis za pravnu teoriju i praksu, god. XXXVII, br. 1 – 2, Sarajevo, str. 22.

⁷⁵ Službene novine Federacije BiH 45/02

⁷⁶ Službeni glasnik RS 86/04, 74/05

Republike Srpske. U Distriktu Brčko je specifična situacija. Zbog malog broja notara na ovom području notarska komora nije osnovana, nego je u zakonu određeno da se notari sa ovog područja, po slobodnom izboru, odlučuju o članstvu u jednu od entitetskih komora.

Notarske komore su profesionalna/strukovna udruženja koje se obrazuju u skladu sa zakonima o udruživanju.⁸⁰ Notarska komora je formirana sa ciljem jačanja općeg interesa građana za pravilnim i efikasnim izvršavanjem poslova koji su joj povjereni kao i sa ciljem da se jača profesionalni položaj notara i kvalitetno izvršava njihova služba. Notar postaje članom notarske komore imenovanjem i potpisivanjem izjave, a njegovo članstvo prestaje kada prestane njegova služba. Iako se u definiciji udruživanja ističe da je to dobrovoljan oblik povezivanja, notari se u Notarsku komoru udružuju obavezno. Isključeno je oslobađanje od članstva.

Notarski pomoćnici, prema zakonu, nisu članovi notarske komore. Notarska komora može imati i počasne članove iz reda naučnika i nosilaca pravosudnih funkcija, a koji su dali veliki doprinos u jačanju i promovisanju notarske službe. Notarska komora vodi imenik notara, zamjenika notara, notarskih pomoćnika, te evidenciju zajedničkih notarskih ureda. Rad komore je javan. Komora ima svojstvo pravnog lica koje stiče upisom u registar udruženja.

Notarska komora Federacije BiH osnovana je 4. maja 2007. godine. Osnovni ciljevi

⁸⁰ Povlakić, Meliha, Schalast, Christoph, Softić, Vesna 2009, Komentar Zakona o notarima u Bosni i Hercegovini, Njemačka organizacija za tehničku saradnju (GTZ) GmbH – Otvoreni Regionalni Fond za jugoistočnu Evropu – Pravna reforma, Sarajevo, str.118., Prema Zakonu o udružanjima i fondacijama Federacije BiH, udruženje predstavlja svaki oblik dobrovoljnog povezivanja više fizičkih ili pravnih lica radi unapređenja ili ostvarivanja nekog zajedničkog ili općeg interesa ili cilja, u skladu sa Ustavom i zakonom, a čija osnovna svrha nije sticanje dobiti.

osnivanja notarijata su rasterećenje sudskih procesa i ostvarivanju brzine, ekonomičnosti i pravne sigurnosti građana. Članovi Notarske komore su svi notari s područja Federacije Bosne i Hercegovine i Distrikta Brčko. Oni su zastupljeni u Skupštini Notarske komore koja vrši izbor upravnog i nadzornog odbora i predsjednika komore, te komisija i disciplinskih vijeća, predviđenih Statutom notarske komore FBiH.⁸¹ Sjedište Komore je u Sarajevu.

Notarska komora Republike Srpske osnovana je 7. februara 2008. godine na sjednici Osnivačke skupštine Notarske komore Republike Srpske. Notarska komora je samostalno i nezavisno udruženje svih notara Republike Srpske koji su upisani u Imenik notara, kao i notara iz Brčko Distrikta, ako se upišu u Imenik notara Notarske komore RS. Članstvo u Notarskoj komori Republike Srpske je obavezno. Notarska komora Republike Srpske prati i proučava odnose i pojave u obavljanju notarske profesije, te u cilju unapređenja notarijata, ostvaruje saradnju s pravosudnim i drugim nadležnim organima i strukovnim udruženjima.⁸² Sjedište Komore je u Banja Luci.

Notarska komora naročito:

1. prati i proučava odnose i pojave u obavljanju notarske profesije, te u cilju unapređenja notarijata ostvaruje saradnju s pravosudnim i drugim nadležnim strukovnim udruženjima,
2. predstavlja notare kod nadležnih organa vlasti,
3. čuva ugled, čast prava notara,
4. brine se da notari savjesno i odgovorno, u skladu sa zakonom, obavljaju službu notara,
5. nadzire rad i ponašanje notara, notarskih pomoćnika, zamjenika notara

⁸¹ <http://www.notaribih.ba/o-komori>, 03.03.2012., 19:35h

⁸² Lalović, Anđela 2009, O profesionalnim udruženjima u oblasti pravosuđa u Bosni i Hercegovini, Jačanje uloge profesionalnih udruženja u oblasti pravosuđa u Bosni i Hercegovini – JUP BiH”, Asocijacija za demokratske inicijative (ADI) Sarajevo, str. 114 – 117.

- i drugih lica zaposlenih u kancelarijama notara,
6. brine se o trajnom stručnom usavršavanju notara, notarskih pomoćnika, notarskih zamjenika i administrativnih radnika zaposlenih u kancelarijama notara,
 7. uspostavlja i unapređuje razne oblike stručne i naučne saradnje sa ministarstvima pravde, uprave i lokalne samouprave, sudovima, Advokatskim komorama, fakultetima, Udruženjem pravnika, međunarodnim notarskim komorama i drugim sličnim međunarodnim udruženjima,
 8. utvrđuje pravila notarske etike,
 9. prati i proučava odnose i pojave, uključujući stanje u pravosuđu i upravi, koji su od interesa za uređeni položaj i rad, te unapređenje notarske službe,
 10. uspostavlja i razvija saradnju s drugim notarskim i javnobilježničkim komorama i međunarodnim organizacijama notara i pravnika,
 11. razvija i njeguje međusobnu solidarnost i uzajamnu saradnju svih notara u BiH,
 12. obavlja i druge poslove koji su zakonom i propisima stavljeni u nadležnost Komore, te druge zadatke koji odgovaraju svrsi njenog osnivanja.

Organi Notarske komore su:

1. Skupština Komore koju čine svi notari sa jednakim pravom glasa,
2. Predsjednik Komore koji predsjedava Skupštinom i saziva notare najmanje jedanput godišnje na Skupštinu,
3. Upravni odbor kao izvršno tijelo Skupštine,
4. Nadzorni odbor.

Organizacija, nadležnost, broj, sastav, način izbora, prava i dužnosti tijela Notarske komore i druga pitanja od značaja za organizaciju rada Notarske komore uređuju se Statutom Notarske komore. Statut donosi Skupština Notarske komore uz saglasnost

ministra pravde.⁸³ S obzirom da se radi o javnoj službi Statut se objavljuje u službenim novinama/službenom glasniku. Nadzor nad radom Notarske komore vrše ovlašteni državni organi. U Federaciji to je Federalno ministarstvo pravde, a u Republici Srpskoj Ministarstvo prave. S tim u vezi, Notarske komore su dužne ovim tijelima jednom godišnje dostaviti izvještaj o svom radu, stavove u pogledu stanja u notarskim kancelarijama, ali i prijedloge za poboljšanje i unapređenje navedenog stanja. Da bi Komore mogle podnijeti ovakav izvještaj, posebno izvještaj o stanju u notarskim kancelarijama, moraju dobiti izvještaj od samih notara. S toga svaki notar ima obavezu da jednom godišnje podnese Komori u koju je učlanjen izvještaj o poslovanju svoje kancelarije. Pored ovoga, Komora može utvrditi i druge službene podatke o kojima notari trebaju da izvjest Komoru.

Prema članu 66. ZNot FBiH, odnosno članu 61. ZNot RS Notarska komora ima ovlaštenje da donosi opće akte koji su za notare obavezujući. Pored Statuta kao najvažnijeg akta Komore, u opće akte spadaju i Poslovnik o radu organa i tijela Notarske Komore, Kodeks notarske etike, Pravilnik o disciplinskoj odgovornosti, Pravilnik o stručnom usavršavanju notara, Odluka o radnom vremenu notara i sl.

Protiv konačnih odluka tijela Notarske komore kojima se odlučuje o pravima i dužnostima notara, zamjenika notara, notarskih pomoćnika i drugih lica na radu kod notara, može se voditi spor kod nadležnog suda u roku od 30 dana od dana prijema konačne odluke.⁸⁴

⁸³ U Federaciji BiH odobrenje daje Federalno ministarstvo pravde, a u Republici Srpskoj Ministarstvo pravde Republike Srpske.

⁸⁴ Član 67. ZNot FBiH, član 62. ZNot RS, 42. ZNot DB BiH

PROFESIONALNA UDRUŽENJA NOTARA NA SVJETSKOJ RAZINI

Na svjetskoj razini postoje udruženja i organizacije notara poput:

1. Međunarodne unije notara – UINL,
2. Notarske konferencije zemalja – članica Evropske unije – CNUE,
3. Srednjeevropske notarske inicijative – Heksagonala,
4. Instituta za istraživanja i studije Evropskog notarijata – IRENE.

Međunarodna unija notara

Međunarodna unija notara je međunarodna institucija latinskog notarijata. Vodi svoje porijeklo od Međunarodne unije latinskog notarijata (International Union of Latin Notaries) uspostavljene na prvom Međunarodnom kongresu u Buenos Ariesu 02. oktobra 1948. godine na inicijativu Notarskog kolegija Buenos Ariesa.

Na drugom Međunarodnom kongresu koji je održan u Madridu 21. oktobra 1950. godine usvojeni su pravni akti Unije. Međunarodna unija notara ima svoj grb, a službena skraćenica joj je U.I.N.L. To je svjetska, nevladina organizacija osnovana za promicanje, koordiniranje i razvoj notarijata u cijelome svijetu. Sjedište je u Buenos Ariesu (Argentina) dok je administrativno sjedište u Rimu (Italija).

Ciljevi UINL-a su:

1. promicanje i primjena temeljnih načela latinskog tipa notarijata, kao i načela notarske deontologije⁸⁵,
2. zastupanje notarskih tijela u međunarodnim organizacijama i saradnja sa njima,
3. saradnja sa nacionalnim notarskim komorama, članovima ili onima koji to

⁸⁵ Klaić, Bratoljub 1988, Riječnik stranih riječi, Nakladni zavod MH, Zagreb, str. 279: Deontologija grč. (déomai – trebati, biti potreban) nauka o dužnostima kao moralnoj obavezi pripadnika pojedinih staleža prema osobama koje su ovisne o njima.

nisu i drugim sličnim institucijama, a u cilju razvoja latinskog tipa notarijata,

4. promocija, organizacija i razvoj stručnog usavršavanja, te podrška naučnom radu iz notarskog domena,
5. promovisanje međunarodnih konferencija UINL, te podrška stručnim skupovima i sastancima.

Članovi UINL – a su nacionalne notarske komore. Njih predstavljaju nacionalna predstavnička tijela ili izaslanstvo koje odredi nacionalna notarska komora. Članstvo se gubi dobrovoljnim istupanjem ili odlukom Skupštine kad za to postoje opravdani razlozi.

Organi UINL-a su:

1. Skupština kao najviši organ Unije,
2. Predsjednik kao predstavnik Unije,
3. Stalno (glavno) vijeće kao savjetodavno tijelo Unije,
4. Upravni komitet kao izvršni odbor Unije
5. Savjet za finansijski nadzor.

Članstvo u Uniji ima 80 država svijeta, od toga 36 zemalja iz Evrope, 22 zemlje Amerike, 18 zemalja iz Afrike i 4 zemlje iz Azije.⁸⁶ U cilju razvoja i uvođenja latinskog notarijata u zemljama gdje on nije zastupljen, Unija održava i razvija kontakte sa zemljama poput Bjelorusije, Kazahstana, Ukrajine, Alabame, Kambodže, Britanske Kolumbije, Floride, Ilinoisa, Indiane, Irana, Kirgistana, Laosa, Madagaskara, Novog Zelanda, Filipina, Srbije, Sejšela, Teksasa i Vijetnama.

Kongres latinskog notarijata ima za cilj pripremanje odgovarajućih studija visokog naučnog karaktera, čije teme su u direktnoj ili indirektnoj vezi sa notarijatom. Također, organizira i forume na kojima predstavnici nacionalnih notarijata mogu iznijeti svoje stavove i iskustva, te vrši promociju notarske službe. Kongres se održava svake tri godine u periodu septembar – novembar

⁸⁶ <http://uinl.net/presentacion.asp?idioma=ing&submenu=MEMBRES>, 14.02.2012., 22:06h

svaki put na drugom kontinentu. Na Kongres se pozivaju izaslanstva svake države članice Unije, ali i svaki notar pojedinačno može uzeti učešće na kongresu.

U sklopu Unije djeluju i:

1. Komisija za evropske poslove - Commission des Affaires Européennes (CAE),
2. Komisija za američke poslove - Commission des Affaires Américaines (CAA),
3. Komisija za afričke poslove - Commission des Affaires Africaines (CAAf),
4. Komisija za azijske poslove - Commission des Affaires Asiatiques (CAAs),
5. Komisija za međunarodnu notarsku saradnju - Commission de Coopération Notariale Internationale (CCNI),

Navedene komisije su stručno – naučna tijela čiji su zadaci da prikupljaju i analiziraju podatke koje im šalju države članice u svojim izvještajima (njihova notarska praksa), te njihova prezentacija u stručnim člancima (komparativni prikaz).

Osnovna načela latinskog tipa notarijata pod nazivom „Notarska etika“⁸⁷ prihvaćeni su od Opće skupštine notarskih komora članica UINL 2005. godine. Prihvaćena su sljedeća načela:

1. profesionalna priprema,
2. notarski ured,
3. odnos prema kolegama i profesionalnim tijelima,
4. konkurencija,
5. reklamiranje,
6. izbor notara,
7. lično obavljanje notarske službe,
8. službena tajna,

⁸⁷ „Načela notarske etike Međunarodne unije latinskog notarijata“ prevedena sa engleskog jezika, preuzeto sa <http://uinl.net/presentacion.asp?idioma=ing&submenu=DEONTOLOGIA>, 27.03.2012., 22:32

9. nepristrasnost i nezavisnost,
10. dužna pažnja i odgovornost.

Komore članica UINL su dužne da impelentiraju u svoje Kodekse i praksu Načela notarske etike. S obzirom da se radi o načelima koja su proizašla iz same suštine ove profesije, kao i da se radi o dugogodišnjem iskustvu notara iz cijeloga svijeta, preporučuje se uvođenje i poštivanje ovih pravila u zemljama koje nisu članice UINL, kao i u zemljama koje imaju namjeru uvesti latinski tip notarijata u svoj pravni sistem.

Notarsko vijeće zemalja – članica Evropske unije

Notarska konferencija zemalja – članica Evropske unije - CNUE je asocijacija koja okuplja države članice EU u čijim nacionalnim zakonodavstvima postoji notarijat latinskog tipa, s ciljem promocije i izgradnje evropskog notarijata uz njezin aktivni doprinos u donošenju političkih odluka, značajnih za notarsku službu na razini Evrope. Taj se cilj ostvaruje konstantnim dijalogom sa svim evropskim institucijama, posebno Komisijom i Parlamentom EU.⁸⁸ Predstavnicima notara Njemačke, Belgije, Luksemburga, Holandije, Francuske, Italije, Austrije, Portugala, Španije i Grčke osnovali su 1993. godine stalnu Konferenciju notara Evropske unije (Conférence des notariats de l'Union Européen – CNUE) u cilju uspostavljanja što tješnje saradnje notara.⁸⁹ Od maja 2004. godine članice su i Poljska, Estonija, Latvija, Letonija, Češka, Slovačka, Slovenija, Mađarska, Malta, a od januara 2007. godine Bugarska i Rumunija. Sjedište joj je u Briselu.

⁸⁸ Krajcar, Denis 2009, Hrvatsko javno bilježništvo (notarijat) na međunarodnoj sceni, Časopis Javni bilježnik, broj 31/09 str. 14.

⁸⁹ Knežić – Popović, Dragana/Dabić, Ljubiša, O javnom beležniku – notaru, Glosarium, Beograd, str. 95.

Prvobitni naziv Notarska konferencija zemalja – članica Evropske unije je 01. januara 2006. godine promijenjen u Notarsko vijeće zemalja – članica Evropske unije.

Tijela Konferencije su:

1. Opća skupština
2. Predsjednik
3. Izvršni odbor
4. Radne grupe
5. Stalnu ured CNUE
6. Kongres CNUE

Prvi kongres CNUE je održan 10. i 11. novembra 2005. godine u Rimu sa temom: „Notarijat bez granica – pravna sigurnost u službi Evropljana“.

Evropska notarska mreža ENN – 01. novembra 2007. godine u okviru Notarske konferencije formirana je mreža čiji je cilj povezivanje članica CNUE, te pružanje međusobne pomoći i informacija. Također, cilj Mreže je i integracija u Evropsku pravosudnu mrežu. Mreža nema za cilj pružanja neposredne pravne pomoći, nego omogućava lakši pristup i razmjenu elektronskim putem izvora prava (propisi, notarska ili sudska praksa).

*Evropska mreža registra oporuka*⁹⁰ – inicijativa za formiranje Mreže registra oporuka usvojena je u januaru 2001. godine. Eksperimentalno povezivanje nacionalnih registara oporuka Belgije i Francuske započelo je u januaru 2002. godine. Tri godine kasnije, u julu 2005. godine, osnovana je Mreža kao međunarodna neprofitna organizacija sa sjedištem u Bruxellesu, Belgija. Osnivači su joj notarijati Francuske i Belgije radi međusobne elektroničke povezanosti nacionalnih registara oporuka, kao sigurne mreže razmjene podataka o oporukama. Pored navedenih u Mrežu se uključio i slovenski notarijat, takođe kao osnivač. Kao

⁹⁰ <http://arert.eu/-The-Association-.html>, 17.02.2012., 14:18

članovi Mreže su notarijati Italije, Portugala, Holandije, Bugarske, Latvije, Regije St. Petersburga, a postoji i potreba za širenjem članova Mreže i na druge zemlje članice EU.

Prvobitna namjera je bila učlaniti zemlje u kojima nacionalne registre oporuka vode notarijati, zatim zemlje koje imaju formirane registre oporuka, te zemlje koje tek imaju namjeru da uspostave takav registar.

*Evropski notarski imenik*⁹¹ - Predstavnicima evropskih notara su Bruxellesu 15. februara 2011. godine Evropskoj komisiji predstavili privremeni izvještaj povodom međunarodnog projekta za uspostavu „Evropskog notarskog imenika“. Nosioci projekta su bili Notarska komora Slovenije i Ministarstvo pravosuđa Slovenije, Notarska konferencija zemalja – članica Evropske unije, njemačka i austrijska notarska komora, te ministarstva pravosuđa Mađarske i Estonije. Predstavnicima komisije su bili veoma zadovoljni prezentacijom i radom aplikacije za pronalaženje notara u zemljama EU. Planirano je da aplikacije bude predstavljena na Konferenciji „E-pravosuđe“ u Mađarskoj, a nakon toga, najkasnije do avgusta 2011. godine da bude stavljena u funkciju.

Osnovni cilj imenika je da omogući evropskim građanima jednostavniji pronalazak notara u Evropi. Informacije su dostupne na svim jezicima EU. Evropski notarski imenik sadrži spisak notara iz 22 zemlje. Sadržaj imenika se ažurira od strane nacionalnih notarskih komora, a pod nadzorom Notarske konferencije zemalja – članica Evropske unije.

Srednjoevropska notarska inicijativa

Srednjoevropska notarska inicijativa – Heksagonala⁹² je osnovana 1998. godine na

⁹¹ <http://www.notaries-directory.eu/> 22.03.2012., 19.00h

⁹² Klaić, Bratoljub 1988, Riječnik stranih riječi, Nakladni zavod MH, Zagreb, str. 525., heksagon-

inicijativu notarskih komora Austrije, Mađarske, Hrvatske, Slovenije, Slovačke i Češke. Osnovni ciljevi Inicijative su:

1. omogućiti građanima i ekonomiji srednjeevropskih zemalja lakši pristup notarskim uslugama,
2. doprinos u izgradnji pravosudne mreže Evropske unije kroz doprinos u uslužnim djelatnostima,
3. intenzivirati saradnju između notarijata koji učestvuju u inicijativi.

Sjednice Heksagonale se održavaju dva puta godišnje, jedna u Bruxellesu, a druga u zemlji članici koja te godine predsjedava.

Institut za istraživanja i studije Evropskog notarijata

Institut za istraživanja i studije Evropskog notarijata – IRENE je osnovan 03. februara 1990. godine kao Fondacija sa sjedištem u Luxemburgu. Osnovni ciljevi IRENE su:

1. istraživanje i pripremanje naučnih studija sa područja komparativnog prava, međunarodnog privatnog prava, prava Evropske unije, a sve u saradnji sa notarijatima zemalja članica EU kao i notarijatima Međunarodne unije notara,
2. jačanje veza i saradnje između notarijata zemljama EU sa ciljem poboljšanja poznavanja nacionalnih propisa i pružanja kvalitetnije notarske usluge građanima i pravnim licima,
3. održavanje ciklusa predavanja s područja notarskog prava,
4. provođenje istraživanja na svim pravnim područjima od posebnog značaja za notarsku službu,
5. objavljivanje publikacija, revija i naučnih studija iz navedenih oblasti, koje su od interesa za međunarodni notarijat.

ZAKLJUČAK

Cilj profesionalnih udruženja je jačanje pozicije i nezavisnosti njenih članova, ujednačavanje prakse putem donošenjem akata koji su obavezni za članove profesionalnih udruženja. Pored toga, profesionalna udruženja omogućavaju stručno usavršavanje kroz organizovanje seminara i drugih oblika edukativnih aktivnosti, daju mišljenja o nacrtima zakona i drugih propisa čime se doprinosi stvaranju pravne sigurnosti i vladavine prava. Notari, latinskog tipa notarijata, na nacionalnom nivou su udruženi u notarske komore, a notarske komore u međunarodne organizacije notara. Te organizacije su: Međunarodna unija notara – UINL, Notarska konferencija zemalja – članica Evropske unije – CNUE, Evropski notarski imenik, Srednjeevropska notarska inicijativa – Heksagonala, Institut za istraživanja i studije Evropskog notarijata – IRENE.

Kada je riječ o našoj državi potrebo je istaći da je Međunarodna unija notara na svom 26. Kongresu održanom u Marakešu (Maroko) 02. oktobra 2010. godine, donijela odluku o prijemu notarijata iz Bosne i Hercegovine, odnosno Komisije entitetskih notarskih komora Bosne i Hercegovine - Notarske komore Federacije Bosne i Hercegovine i Notarske komore Republike Srpske, u punopravno članstvo.⁹³ Pored ovako značajnog članstva Notarske komore održavaju i saradnju sa Vijećem notara evropske unije, te notarskim komorama u regionu i Evropi. Od izuzetnog značaja je saradnja sa komorama zemalja Srednje Evrope „Heksagonala“ u cilju jačanja notarske službe i pravnog sistema u Bosni i Hercegovini.

U budućnosti je očekivati i članstvo u ostalim navedenim profesionalnim

ona grč. (héx – šest + góny – koljeno, kut) šesterokut; heksagonalan – šesterokutan.

⁹³ Mutapčić, Đemaludin 2011, Notari u Bosni i Hercegovini u Međunarodnoj uniji notara, Pravna misao, časopis za pravnu teoriju i praksu, broj 3 – 4 / 2011, Sarajevo, str. 131.

udruženjima notara i notarskih komora na svjetskoj razini.

LITERATURA

- [1] V. Šaula, Notarijat u Bosni i Hercegovini iz perspektive međunarodnog privatnog prava, Pravna misao - časopis za pravnu teoriju i praksu, god. XXXVII, br. 1 – 2, Sarajevo, 2006.
- [2] F. Vehabović, «Uloga profesionalnih udruženja u oblasti pravosuđa», Jačanje uloge profesionalnih udruženja u oblasti pravosuđa u Bosni i Hercegovini – JUP BiH, Asocijacija za demokratske inicijative ADI, Sarajevo, 2009.
- [3] M. Povlakić, Ch. Schalast, V. Softić, Komentar Zakona o notarima u Bosni i Hercegovini, Njemačka organizacija za tehničku saradnju (GTZ) GmbH – Otvoreni Regionalni Fond za jugoistočnu Evropu – Pravna reforma, Sarajevo, 2009.
- [4] A. Lalović, O profesionalnim udruženjima u oblasti pravosuđa u Bosni i Hercegovini, Jačanje uloge profesionalnih udruženja u oblasti pravosuđa u Bosni i Hercegovini – JUP BiH”, Asocijacija za demokratske inicijative (ADI), Sarajevo, 2009.
- [5] B. Klaić, Riječnik stranih riječi, Nakladni zavod MH, Zagreb, 1988.
- [6] D. Krajcar, Hrvatsko javno bilježništvo (notarijat) na međunarodnoj sceni, Časopis Javni bilježnik, broj 31/09, 2009.
- [7] D. Knežić – Popović/ Lj. Dabić, O javnom beležniku – notaru, Glosarium
- [8] Đ. Mutapčić, Notari u Bosni i Hercegovini u Međunarodnoj uniji notara, Pravna misao, časopis za pravnu teoriju i praksu, broj 3 – 4 / 2011, Sarajevo, 2011.
- [9] Zakon o notarima Federacije BiH („Službene novine Federacije BiH“ br. 45/02)
- [10] Zakon o notarima Republike Srpske („Službeni glasnik RS“ br. 86/04, 2/05, 74/05, 76/05, 91/06, 37/07, 50/10)
- [11] Zakon o notarima Brčko Distrikta BiH („Službeni glasnik Brčko Distrikta“ br. 9/03, 17/2006)
- [12] Pravilnik o radu notara („Službene novine Federacije BiH“, br. 13/09)
- [13] Pravilnik o radu notara u postupku sastavljanja i izdavanja notarskih isprava („Službeni glasnik RS“, br. 43/11)
- [14] Privremena tarifa o nagradama i naknadama notara („Službene novine Federacije BiH“ br. 45/02)
- [15] Notarsko vijeće zemalja – članica Evropske unije <http://www.cnue.be/>
- [16] Institut za istraživanje i studije Evropskog notarijata <http://www.irene.de/>
- [17] Međunarodna unija notara <http://uinl.net/>
- [18] Notarska komora Federacije Bosne i Hercegovine <http://www.notaribih.ba/>
- [19] Notarska komora Republike Srpske <http://www.notarrs.org/>
- [20] Evropska mreža registra oporuka <http://www.arert.eu/>
- [21] Evropski imenik javnih bilježnika <http://www.notaries-directory.eu/>